

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת שופטים

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שֹׁפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר הוּיִיָּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשֹׁפְטֵי אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק.
צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיֶה וְיִרְשָׁתָּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּיִיָּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ (טו יח-יט).

איתא במדרש (תנחומא פרק א) שופטים ושוטרים זש"ה 'מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל' (תהלים קמו יט) 'דבריו' אלו דברי תורה, 'חקיו' אלו המדרשות, 'משפטיו' אלו הדינים, לא נתן הקב"ה את התורה ואת המשפטים אלא לישראל בלבד.

והביאור בזה, דהנה ידוע שצרכים לעשות כל התרי"ג מצות לשם שמים, ולזה אנו אומרים לפני כל מצוה ומצוה 'לשם יחוד קב"ה ושכינתיה' לגלות דעתנו וליתן מודעה שאנו עושים את מעשה המצוה לשם שמים, כי כל המצוות הוא לתקן חלקי השכינה שנתפזרו בכל הדברים הגשמיים, כמבואר בזהר הקדוש (ח"ג רפא.) שבכל אורייתא ובפקודין דילה, לאו איהי אלא למפרק שכינתא. שכל עבודותינו בעולם הזה בקיום התורה והמצוות, הוא כדי לעלות ולתקן השכינה. ולכן רוב המצוות קיומם הוא ע"י דברים גשמיים, והוא כדי שיעלו הניצו"ק הטמונים בדברים הגשמיים ע"י מעשה המצוות.

ועוד אנו אומרים לפני כל מצוה ומצוה, 'ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים' והכוונה בזה לומר, שהרי ידוע ממרן הארז"ל (ע"י חיים שער המלכים פ"ו) שעד

ו"ה משם הוי"ה בחינת זו"ן מגיע פגם התחתונים, משא"כ בי"ה משם הוי"ה בחינת או"א אינם מגיעים פגם התחתונים, וכמו שרואים במעשה עמלק שכתוב 'כי יד על כס יד' (שמות יז מז) ופרש"י שם, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו. אולם ע"י קיום התרי"ג מצות שהוא בחינת ו"ה משם הוי"ה, מתקנים ו"ה ונעשה היחוד ושלימות שם הוי"ה.

וזהו מה שמרמזו כאן התורה, שופטים בחינת ו' משם הוי"ה, בחינת ז"א, כמבואר בפתח אליהו (תיקו"ז הקדמה יז). 'משפט' עמודא דאמצעיתא. ושוטרים פירש רש"י, הרודין את העם אחר מצותם, שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט. בחינת ה' משם הוי"ה בחינת מלכות שהיא גבורות, שממנה בא ח"ו כל הדינים שבעולם אם היא אינה מתוקנה, שאז חסרה אות א' משם אדנ"י ונשאר אותיות דין, כמבואר ממרן הארז"ל (ע"י חיים שער הרפ"ח פ"ה) וז"ל: כי הנה שם אדנ"י מורה על הדין כנודע, וכן ג' אותיות האחרונות הם די"ן, ונשאר אות ראשונה שהוא אל"ף והוא בחי' הרחמים המשותפים עם הדין שבה, ואות א' זה מורה ע"ש אהי"ה שהוא רחמים עיי"ש.

בס"ד, עי"ק פרשת שופטים
ה' אלול תשפ"א – שנה י"ב גליון תקע"ב

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ש	ר"ת
8:41	8:02	6:49 ירושלים
8:38	8:05	7:04 בני ברק
9:06	8:54	7:37 ניו יורק
9:14	9:02	7:46 מונטריאל

נא לשמור על קדושת הגליון

וזהו אמרו שופטים ושוטרים בחינת ו"ה משם הוי"ה בחינת זו"ן, נתן לך בכל שעריך שבכל שער ושער שאתה נכנס בקדושה בתורה ומצות, צריך אתה לכוונם לעשותם לשם שמים וליחד ולתקן ו"ה משם הוי"ה, וכל אחד ואחד מישראל ראויים לאותו איצמלא.

ועי"ז יהיה אשר הוי"ה אלהיך נתן לך לשבטיך שימשיך י"ה בחינת 'הוי"ה אלהיך' לו"ה ויהיה שם הוי"ה בשלימות.

וע"י המשכת המוחין בחינת י"ה יהיה ושפטו בחינת ז"א את העם משפט צדק בחינת מלכות, היחוד בתכלית השלימות.

צדק צדק תרדף שתדדף לתקן חלקי השכינה בחינת צדק, למען תחיה בני' תרי"ג, כמו שכותב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרא זי"ע בספרו הקדוש 'היכל הברכה', היינו שע"י קיום התרי"ג מצוות, יהיה וירשת את הארץ תירש חלק בשכינה הקדושה, והשכינה הקדושה ישרה עליך בשלימות.

רעוא דרעיון תשע"א לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדָּף לְמַעַן תַּחֲיֶה וְיִרְשָׁתָה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּיָהָ אֱלֹהֶיךָ נְתַן לָךְ (טו ב)
 צריך להבין למה כתוב שתי פעמים 'צדק צדק'. אלא אפשר לומר שזה ידוע מהכמו"ל (במדרש י"ח כא) שאותיות מנצפ"ך הכפולות מוכנים לגאולות, הכפ"ן בהם נגאל אברהם אבינו מאור כשדים כמ"ש 'לך לך מארצך' (בראשית י"ב א). וכפילות הממ"ן נגאל יצחק מפלשתים כמ"ש 'לך מעמנו כי עצמת ממנו מאוד' (שם כו טו). וכפילות הנוני"ן נגאל יעקב אבינו מעשו ולבן 'הצילנו נא מיד' (שם לב יב). וכפילות הפא"ן נגאלו אבותינו ממצרים 'פקד פקדתי אתכם' (שמות ג טו). וכפילות הצדי"ק נשמר לגאולה האחרונה כמ"ש 'צמח צדיק' (ירמיה כג ה). וזה ידוע שאם היו בני ישראל במצרים כמנין ארבע מאות שנה, לא היה עוד שום גלות, ותיכף ומיד היה הגאולה האמיתי ולא היו לנו שום צרות. אבל כאשר 'לא יכלו להתמחה' (שמות י"ב ט) אפילו רגע יותר, וא"כ היו במצרים רק כמנין רד"ו שנים, ונחסר מארבע מאות מאה ותשעים שנים, וזה צריכים להשלים ולתקן אותם, וכאשר יהיה התיקון אז יבא המלך המשיח לגאול אותנו, ולא יהיה עוד יותר שום גלויות ושום צרות, רק גאולה אמיתי ויבא המלך המשיח משה רבינו ע"ה עם אליהו הנביא כמרהר אכיה"ר. וזה אמר הפסוק 'צדק צדק תרדף' שצריך לתקן את השני צדי"ק וכאשר אנתנו נתקן אותם, אז 'למען' בנימטריא מאה ותשעים, יהיה התיקון הק"צ שנים שנחסר מגלות מצרים ויהיה עי"ה הגאולה האמיתי, והאדך אפשר לתקן אותם עי"ה 'למען תחיה' בנימטריא תרי"ג, שתקיימו אותם בשלימות, ואז יהיה 'וירשת את הארץ אשר ד' אלוקיך נתן לך' שיהיה הגאולה השלימה בב"א.

'מעשה שלום' מרבנו שלום מקאמרנא

לא תחיה כל נשמה (כ טו).

משורשי המצות, זי"ן אומת הם זי"ן מדות רעות ותאות, שכנגד שבע מדות הקדושה חסד גבורה תפארת נצח והוד יסוד ומלכות, ונדע כל זה לכל משכיל שעיקר הוא לעקור המדות רעות מן הלב, וזהו הריגות שבע אומת ממילא, וזהו שמצינו שהתורה אמרה 'לא תחיה כל נשמה', ואח"כ אמר 'מעט מעט אנרשנו' (שמות כג ל) אלה הגוים אשר הניח הוי"ה לגסות בהם וכיוצא, כי באמת עיקר מצוה לוכך הזין מדות להעלותם אל הקדושה, ואם היה נודככים היה עמים כמשרפות סיד, והיה נופלים ברגע אחד, אבל כיון שעדיין לא ניטרהנו כיוצך המדות, נשארו הרבה עד 'בלע המות לנצח' (ישעיה כה ה) שיתבטלו הקליפות, וכשנודמן לצדיק להרוג אותם מקיים מצוה, וידע שנודכך אצלו איהו מדה.

'אוצר החיים' דף נ"ג: מרבנו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבְךָ וְרֵאִיתָ סוֹס וָרֶכֶב עִם רֶב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי הוּיָהָ אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם (כ א).

איבך חסר יו"ד תניין, דין, וחד 'אשר יציק לך איבך' (כח ג), והענין איבך בחד יו"ד לישנא דחודי, והוא האויב הצר היצר הרע, שצריך לעשות עמו מלחמה כמחשבה ובדבור ובמעשה, ולסבול כמה רעות ולקבל באהבה, וראית סוס ורכב דכר ונוקבא דנגה, עם רב והוא כמו שביאר מן הקדוש הריב"ש מוב 'על מה שוא בראת' (תהלים פט מה), שזהו מענת היצר כשיורד נשמה קדושה לעולם, מוען שזה באור תורתו ויחודים הקדושים ובתפלתו הזכה ובמתק שפתיו יחזור את כל העולם בתשובה, וידבק אותם לדרך הטוב לאור באור החיים, ומי פתי ישמע לו. והיתה התשובה 'כל בני אדם', שהכל יהיה בדוגמא בבני אדם, כי 'זה לעומת זה עשה אלהים' (קהלת ז יד), כמו שזה יהיה אור תורה ויחודים ושלחבת אש להלהיב לבבות בני אדם וצדיק, כן יהיה איש נגדו ורובו, ואז יעמוד הבחירה תפשיות לרבך או בזה או בזה, או באור האמיתי או בנר ידעך (משלי י"ט), ולא עוד אלא שצדיקיא אתרפיא קמיהו והם מתגברין.

וכל זה ידוע ומפורסם מה שהיה למרן הקדוש רבינו דוב פמערישש ולכל תלמידיו, ולהקדוש מו"ה לוי יצחק מארדיששו, וכן מבואר ברעיא מהימנא, שדכר ונוקבא דנגה ס"מ אתגשימו בבת אחת שיעשו עצמם אלהות, וזהו סוס ורכב המתנשמן ומעוררין לבבם שידבקו עצמם לפסל מיכה, שגם זה היה עי"ה דקה בלב, עד שמשה רבינו לא היה יכול לבערו, ועבר בים צרה עד גלות ישראל אף בימי דוד לא נתבטל, והוא עד היום לא נתבטל פסל זה מלב המנשא שיאו עד לשמים, ומקמרג ומערער על הצדיקים שלכך נברא, והם דבקין ברב וראש הזה כל סוס ורכב, ואעפ"כ הוא ממך שיש בו ניצוץ מנשמתך שנפל בעמקי הקליפות, ועוד ממך שעל ידי לב נשבר וענוה שלך לא תירא מהם אמר מהם, כי מרוב התנשאות שלו אין כבודו לדבר כך כלל ולצער אותך, אלא עם שלו הנאספים ומתדבקין אליו, ולזה לא תירא מהם, וסבול הכל ושתוק, כי ה' אלהים עמך המעלך בכל עת ורגע מארץ מצרים, הוא יעלה אותך ממצר זה שכנגדך.

'היכל הברכה' דף קמא. מרבנו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

דרי תורה מרבתינו זי"ע

כִּי תֵבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּיָהָ אֱלֹהֶיךָ נְתַן לָךְ וְיִרְשָׁתָה וְיִשְׁבַּתָּה בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עֲלֵי מִלְּךָ כְּכֹל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתַי. שׁוֹם תִּשִּׁים עֲלֵיךָ מִלְּךָ אֲשֶׁר יִבְחַר הוּיָהָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֵּרֵב אֲחֵיךָ תִּשִּׁים עֲלֵיךָ מִלְּךָ לֹא תִכַּל לָתֵת עֲלֵיךָ אִישׁ נִכְרִי אֲשֶׁר לֹא אֲחִיךָ הוּא (יד יד-טו)

אבל שום מלא ואו. תשים מלא יוד בכל קריא. והענין כבר בארנו, ועיין לק"ת וישלח, ולפי שלא יכלו לקבל אור תורה נשתבר מלכותם בסוד 'אלה המלכים' (בראשית לו לא) דאדום, ולא רצו עול תורה, כי אם זי"ן מצות, ואפילו באלו אינן נוהרין, ולכן נשבר מלכות שלהם, ומלכו לפי שעה ומתו, ו'כל הגוים כאין' (ישעיה מ"ו י) מאנין תבירין, ומלכותם לפי שעה.

'היכל הברכה' דף קמ. מרבנו יצחק אייזיק מקאמרנא

היה חסר ואו עין החיים משיח בן דוד. וישבתה תיר ה"ה, בסוד ה"ה של וישבתה בה, כי בארץ מלכות, שם הה אחרונה בה, ואז ואמרת אתה 'לשאל לנו מלך' (שמואל א י"ב ט), ותאמר אשימה עלי מלך ובאמת זה הטא גדול, כי היה לכם להתתין עד שיבחר ה' את המלך ברצונו ויתן לכם, אזי תקבלו אותו עליכם, אבל בלא צוה מלמעלה, שיבא הציוי מאת הש"י, שרצונו להמליך עליכם מלך, לא היה לכם לשאל מלך, כי באמת לענין איהו תועלת, הרי ה' אלהיכם מלכיתם המשניח ומשוב ומציל.

וזהו שאמר ומרמו בעצה ישרה, ואמרת אשימה עלי מלך תדע שאם תשאל לך מלך, תמשך לך מלך כאמירה שיהיה ככל הגוים אשר סביבתי היינו מעולם התהו, שמלכו לפי שעה, כן יהיה אותו המלך לפי שעה ככל הגוים שנשברו מלכותם, כן לא יתארך מלכותו ויתבטל תיכופ.

ועיין שם בלק"ת בפרישת העלותך, כי אין בארץ ישראל עין החיים, ואינו כדאי שמשח יכנום שם, ועיין בפסוק 'והיו לאחדים' (יהוקאל לו ז) כי משיח בן דוד מצד עין החיים. ועיין ליקוטי שמואל, כי שאול המלכות שורשו מיסוד דמלכות, 'שאול מרחובת הנהר' (בראשית לו לו), ומצד זה מלך שאול, ולהיותו מעולם התהו לא נתארך מלכותו ונשברה ונתבטלה.

וכזה נבין המשך הפסוקים, כי תבא חסר ואו, שעדיין

היכל השביעית

לקט הלכות דיני שביעית מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

בדין פירות וספיחין של גוים בארץ ישראל של שביעית

דברי הירושלמי

איתא ב'ירושלמי' (שביעית פ"ט ה"ו) **רבי יהושע בן לוי הוה מפקיד לתלמידים לא תזבון לי ירק אלא מגינתא דסיסרא, קם עמיה זכור לטוב אמר ליה איזיל אימא לרבך לית הזא גינתא דסיסרא דיהודאי הוית וקטליה ונסביה מיניה, אין בעינתא מחמרא אנפשא אשתוי לחברך.**

פירוש הכסף משנה על הירושלמי

ופירש מרן ה'כסף משנה' (פ"ד מהלכות שמיטה ויובל סוף הכ"ט), ונראה דהכי פירושו, שריב"ל צוה לתלמידו שלא יקנה ירק בשביעית אלא מגינתא דסיסרא, דהוה משמע ליה שהיתה של סיסרא הכתוב במקרא, ומעולם לא נכבשה מישראל, אם כן אף על פי שהגוי עובדה בשביעית פירותיה מותרים, אבל בשדות אחרות שהיה עכשיו של גוי, יש להסתפק שמא מקודם היו של ישראל, וכיון שנעבדו בשביעית פירותיהם אסורים אף על פי שעבדם הגוי, אמרי ליה זכור לטוב שגם שדה זאת היה של ישראל מקודם, ולפי חששתו גם זה אסור, אבל לפי האמת גם זה פירותיו מותרים, כיון דבחזקת גוי הוא, ויש קנין לגוי להפקיע משביעית כל זמן שתחת ידו, אף שיקנה ישראל מזה הגוי את השדה אין כאן בית מיחוש, דלא אמרינן דקנה ישראל הוה למפרע כאלו לא היה של גוי אלא לענין מעשר ותרומה ולא לענין שביעית, ולכן לא יחמיר על עצמו יותר ממה שהחמירו חביריו.

דעת המהרי"ט על הכסף משנה

וכתב עליו מהרי"ט בתשובה (סימן מ"ג ח"א סוף ד"ה והרי"ט) הפליג לומר שהוא סיסרא האמור במקרא, אפילו היה כן מה יפה כחו של סיסרא מאחר שנכבשה הארץ כבר מקודם, ועוד מה זה שאמר אשתוי לחברך, שאם היה משתוה לחביריו אינו חומרא אלא קולא שיקח מכל הגוים, ולכך נראה דר' יהושע בן לוי סבר דיש קנין לגוי להפקיע משביעית, והוה מתיר לעצמו ליקח מן הגוים, אלא שחשש שמא אנסוה מישראל וקרקע אינה נגזלת, לכך צוה ליקח מגינתא דסיסרא, דהיה סבור שאותו הגוי לא אנס מישראל אלא ירושה מאבותיו, ואמר ליה אליהו דגם זה מישראל הוה, אי בעית מחמרא אנפשא חומרא יתירה הוה לחוש לגזל, דחזקה מה שביד גוי שלו הוה שקנה בדמים מישראל או מן המלך דכבושו הוה קנין לכל דבר, ויותר טוב אשתוי לחברך להחמיר דאין קנין לגוי ולא תקנה כל עיקר מן הגוי.

א. ראה לשונו שם: הארץ ניתנה לאברהם על אופן זה, כשיזכו בניו בה יהיה למפרע קדושת הארץ עליה מימות אברהם, והזכיה הוא בשני אפנים. אחד, על ידי כיבוש, והכיבוש הוא גם כן בשתי דרכים. אחד, שכובש המדינה למס להיות מלך עליהם, אבל הבתים והשדות וכל החפצים והקרקעות הכל שייכים לבעלי בתים. והשני, שהורג כל יושביה ולוקח כל אשר להם מאדם עד בהמה והבתים והשדות. וזה הכיבוש השני היה של יוצאי מצרים, שנאמר (דברים כ טו) 'לא תחיה כל נשמה', וכיון שזכו בה מחמת כיבוש, כשכבשם נבוכדנצר בטלה קדושת הארץ, כי נתבטל קדושה שלהם. ועולי בבל היה בחזקה, שנתן להם המלך מתנה את השדות והבתים וכל הארץ הוא שלהם (ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ו ה"י). וכשכבשם טיטוס שחיק טמיא לא כיבש אלא מלכותם בדרך כיבוש הראשון שאמרנו לעיל, אבל חזקת הארץ והבתים לא היה ראוי לכיבוש מדיני המלכות ומחוק הארץ, ולכן נשאר קדושת הארץ של עולי בבל מקודש לעולם (ראה שו"ת חת"ס יו"ד סימן ר"ג ד"ה אמנם מה). וזה שאמרו בירושלמי (שביעית פ"ו ה"א) **אבותיכם לא נתחייבו עד שכבשו וחילקו כל הארץ, אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב.**

ועד היום מי שקנה קרקע (שהוא רק) בכיבוש מצרים, כגון עכו ובראט [בירות] וכיוצא, מה שהיא מכיבוש ראשון, הרי הוא חל עליו קדושת ארץ ישראל מימות אברהם, קדוש יאמר לו, ולא נעבד בשביעית, אבל נאכל, שלא גזרו שם על הספיחין.

אבותינו שקנו קרקע חל עליהם קדושת א"י לכל דבר

ולדעתי נראה לפי שיטתנו (ומעשה ארגי ריש פרק ה')^א שהקב"ה נתן לאברהם הארץ לענין מה, דאם יקנה חלק בארץ בדמים הוא ובנו עד סוף הדורות הוה כאלו לא היתה של גוי מעולם, ומערת המכפלה [שקנה אברהם], וחלקת השדה [בשכם] שקנה יעקב (בראשית לג יט), היה עליהם קדושת ארץ ישראל לכל דבר, וכן בניו שזכו בכיבוש שכבש יהושע הוה למפרע מימות אברהם בקדושתה.

שני מיני כיבוש

ויש שני מיני כיבוש. אחד, אם מרדה מדינה והמלכות הורג כל יושביה זוכה בכיבושו בשדות ובתים ובבזה ושלל. ואחד, שכובש את המדינה למס והוא מלך עליהם אבל הקרקעות והבתים וכל אשר להם אין לו בהם זכיה.

כיבוש בימי יהושע בן נון

וישראל בימי יהושע זכו על ידי כיבוש שהרגו את יושביה שמרדו במלכו של עולם, ולכן כשכבשם נבוכדנצר אפילו שלא כבשם אלא למס, בטל זכות שלהם שהיה על ידי כיבוש, ומכל שכן שהרג את יושביה והגלם לבלל ולא הושאר אלא דלת העם (מלכים ב' כד יד).

כיבוש בימי עזרא

ואחר כך זכו ישראל בימי עזרא מטעם חזקה^ב, היינו שנתן להם המלך במתנה את ארץ ישראל, ובודאי שבימי עזרא היה כמה גוים שהיה להם חלק ונחלה בארץ, ואין כח ביד המלכות ליתן קרקע שלהם.

כיבוש טיטוס

וכשכבשם טיטוס שחיק טמיא לא היה אלא למס ולעבדים, אבל החלק והנחלה שהיה להם בארץ נשאר קנינם לעולם, אף שעתה גזלם הגוים אין קרקע נגזלת, אלא אם כן יש קרקע שהיה בזמן עזרא ביד גוי.

ומה שאמרו (גיטין מז.) יש קנין ואין קנין, זה לא שייך אלא בזמן בית ראשון, או אם קנה הגוי מיד ישראל בדמים שלימים, אבל כל ארץ ישראל שעתה ביד גוים גזולה הוא בידם, וקדושת ארץ ישראל עליהם לכל דבר כי אין קרקע נגזלת.

קבלת ריב"ל בסיסרא

ורבי יהושע בן לוי היה לו קבלה שגנת סיסרא היה בידו וביד אבותיו מימות עזרא ולא זכה ישראל בימי עזרא ואין בו קדושת ארץ, ואמר ליה זכור לטוב שגם זה גזל בידו, ואי בעית מחמרא

אנפשא אשתוי לחברוהי, לחביריו גוים, שכולם קרקע גזולה הוא בידם.

דעת הכ"מ ומהרי"ט בפירות וספיחין של גוים

ומעתה עלה השיטה דארץ ישראל שהוא עתה ביד גוים רובם גזלני ארעא, ויש עליהם קדושה ככל דיני הקדושות, ומה שנמצא (גיטין מז.) יש קנין ואין קנין, או גוי שאמר פירות עזקה הן (בבמות קכב), מייירי שקנה הנכרי מישראל בדמים וידוע שלא גזל קרקעו, והרמב"ם (פ"א מתרומות ה"י) פוסק דיש קנין להפקיע, אבל דוקא כל זמן שבידו, אבל אם קנה ישראל הקרקע ניפקע כח הגוי מעיקרא, כמו שהארכנו כמה פעמים, אבל עתה רוב ארץ ישראל שביד גוים גזולה הוא אצלם, ואין קרקע נגזלת וחל קדושת שביעית על פירות הגוים, אלא שאין בהם איסור ספיחין, ופטורין מתרומות ומעשרות כדעת המב"ט (ח"א סימן כא) ומהרי"ט (שם) ולא מטעמם, וכל זה כתבתי לדעת מרן [ה'כסף משנה] ומהרי"ט.

ביאור חדש במעשה דריב"ל

אבל האמת יורה דרכו שהאי מעשה דר' יהושע בן לוי מובא בפרק ב' דדמאי (ה"א) לענין ירק במוצאי שביעית שהתיר רבי ירק במוצאי שביעית, ור' יהושע בן לוי החמיר על עצמו משום איסור ספיחין ולא רצה ליקנות אלא של גוי דאין עליו איסור ספיחין, ואמר לו אליהו דזה השדה לא קנה הגוי אלא גזל ויש עליו איסור ספיחין.

דעת רבינו בפירות וספיחין של גוים

ונראה מזה דארץ ישראל שהוא עתה ביד גוים גזולה אצלם ויש עליו איסור ספיחין, וכן דיקדק הרמב"ם (פ"ד משמיטה ויובל הכ"ט) גוי שקנה שדה היינו ידוע שקנה אין עליו איסור ספיחין. **ואם אזכה ואסיק לארעא קדישא לא אוכל בשביעית ספיחין של גוים,** אם לא מקרקע שקנה מיד ישראל בקנין גמור, הגע עצמך אם אחד גזל איזה דבר באופן דלא קנה והפקירם בעל הבית האם נאמר דלא הוה הפקר, כן הכא בשמיטה פירות גוים אסורים משום ספיחין, אפילו אם נקל בספיחין או בגווני דליכא משום ספיחין פטורים מתרומות ומעשרות, וזה ברור ואין עוד, אבל אם קנה גוי שדה מישראל אפילו בזמן הזה באופן המועיל, מודינא דליכא משום איסור ספיחין וחייב בתרומות ומעשרות^ג.

מעשה ארגי על הירושלמי שביעית פ"ט ה"ו

והמערת המכפלה שקנה אברהם בכסף מלא ובחזקה, היה עליה תיכף קדושת ארץ ישראל לכל דיני קדושת מעשר ותרומות וכיוצא לכל המצות התלויות בארץ, ורמזו **רש"י** (בראשית מח ז) אצל קבורת רחל 'ולא הכנסתיה לארץ', היינו למערת המכפלה שהיה עליה קדושת הארץ, וכל שאר ארץ ישראל בימי אברהם לא היה עליה שום קדושה כלל. וכן כעת כל גבולי ארץ ישראל הכתובים בתורה, והם מכיבוש ראשון, כל שקנה בהם קרקע תיכף חל עליה הקדושה מימות אברהם, אבל כל שלא קנה קרקע אלא שכרה מן הגוי לימים מותר לזוורעה בשביעית, וחייב מדרבנן במעשרות, אבל הקונה קרקע בכיבוש מצרים, אף היום לא נעבד בשביעית, ופירות שיוצאין שם הם הפקר, ואין בהם לא מעשר ולא תרומה אף מדרבנן, אבל הספיחין נאכלין שם, ולא גזרו שם על הספיחין.

וזה יסוד מוסד לא יזיזו אותו כל הרוחות שבעולם, ישראל הקונה קרקע בכיבוש מצרים, הרי הוא בקדושת הארץ לכל דבריה מן התורה, קדוש יאמר לו, והנקבר שם הוא קבור בארץ ישראל. אבל כיבוש של עולי בבל אפילו הוא ביד גוי, גזולה הוא בידו, והוא קדוש בקדושת חזקת ארץ ישראל מימות עזרא עד אברהם לעולם.

ג. ראה רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ו ה"ט ז.

ג. ראה עוד מה שכתב רבינו ביאוצר החיים מצוה שכו, ויקרא רמט ע"א.

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במעמד סיום וחלוקת תעודות על הלכות 'בשר בחלב', 'לאברכי הכולל להוראה' - קאמרנא

יום שלישי כ"ה מנחם אב תשפ"א

ובחוו"ל, ולזה זעק בקלא סגיא דלא יתירו למיכל בשר בחלב.

רואים מכל זה שלא בכל אופן יכולים לדרוש סמוכים, כי בכל סמוכים צריכים להתבונן האם הוא מילתא דמסתבר עפ"י שכל וסברא שהם שווים, כי הרי מצות ביכורים מסתבר שהוא רק בזמן שבת המקדש קיים ובאר"י, אבל איסור בשר בחלב מה הסברא לומר שהוא רק באר"י ורק בזמן הבית, ולכן לא יכולים להסמיכו, וכן כל כיוצא בזה.

הקב"ה יעזור שהאברכים החשובים יזכו לישב על התורה ועל העבודה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ולדמות מילתא למילתא המסתבר כשיודעים יסודות ההלכות, וכמו שאמרנו חז"ל במסכת קידושין (מ:), נענו כולם ואמרנו, תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה. היינו משום שרק ע"י שלומדים יודעים איך לקיים מצוות השי"ת כדבעי.

ועזור השי"ת שע"י שסיימתם הלכות בשר בחלב תדעו היאך להיות נוהר בזה, ותזכו לגדול למורי הוראות בישראל להוראות את המעשה אשר יעשון. וכשם שסיימתם הלכות בשר וחלב, כן תזכו לסיים הלכות תערוכות שהוא אחד מהמקצועות הקשות, וידעו מתי והיאך הוי ביטול או לא, ולהיזהר לכתחילה שלא יתערב איסור בהיתר, וזה יהיה הכנה לביאת המשיח ולעולם התיקון שיהיה אז הפירוד השלם בין הטוב לרע, ונזכה במהרה לגאולה השלימה בב"א.

וכאן המקום להזכיר שכל הזכות של לימוד התורה שזוכים האברכים החשובים ללמוד בשלוות הנפש במתן שכרן בצדה ולגדול בתורה ויר"ש, נזקף לזכותו של **התורם החשוב שליט"א**, העומד תמיד לימיני לשגשוג וקיום הכולל בלב ובנפש חפצה, השי"ת ישפיע עליו ועל משפחתו כל מיני השפעות טובות, בבני חיי ומזוני רויחא, בבריות גופא ונהורא מעליא וסיעתא דשמיא, ושיוכל להמשיך בהחזקת התורה ביתר שאת וביתר עוז כל הימים אכיה"ר.

ואנהיר עינהו דאלין סבין בהאי מלה, דלא יתון למיכל בשר בחלב עכ"ל. ושאל אותו החוו"ד מה היה החשש הגדול של רשב"י שיעברו על איסור בשר בחלב, עד שהיה צריך לפתוח בקלא סגיא.

וענה לו הזידיטושבער, עפ"י מה דאיתא במסכת חולין (ק:). במתני', כל הבשר אסור לבשל בחלב וכו'. והק' שם **התוס'** (ד"ה כל הבשר) למה לא תני בארץ ובחוו"ל, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחולין ובמוקדשין, כמו בהנך פירקין, ובתוספתא תני להו. ומתוך שם ושמה מאי דשייר במתניתין פירש בברייתא, ואשמעינן דחילל איסור בשר בחלב איסור מוקדשין. ומביא שם התוס' בשם **הרשב"ם** למה התוספתא היה צריך לומר שבשר וחלב נוהג בארץ ובחוו"ל, דהרי אפשר היה לדרוש סמיכות ביכורים לאיסור בשר בחלב, כי הרי הם כתובים בפסוק אחד, וסמיכות הוא אחד הלימודים שהתורה נדרשת בהם, שכמו שיש י"ג מדות שהתורה נדרשת, יש ג"כ ל"ב מדות שהתורה נדרשת בהם, מובא בסוף מסכת ברכות. ולזה אומר הרשב"ם שהיו יכולים לדרוש שכמו שמצות ביכורים הוא רק באר"י ובזמן הבית, כמו כן איסור בשר וחלב יהיה רק באר"י ובזמן הבית, ולכן כתב התוספתא שאיסור בשר בחלב הוא גם בזמן הזה ובחוו"ל.

ואמר הזידיטובער שזהו ההסבר מה שרשב"י קם על רגליו, ופתח בקלא סגיא, ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמארך, ואנהיר עינהו דאלין סבין בהאי מלה, דלא יתון למיכל בשר בחלב, כי מתחילה הסבירו החברים עפ"י קבלה הענין של סמיכות ביכורים לבשר וחלב, וכן דורש אא"ז רביה"ק רבי **יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא** זיע"א בספה"ק **אוצר החיים** (שמות, מצוה צב דף רד.) באריכות הסמיכות עפ"י קבלה עיי"ש. ורשב"י חשש שאע"פ שעפ"י קבלה יכולים לדרוש סמיכות בפסוק הנ"ל, מ"מ חשש שידרשו הסמיכות ג"כ עפ"י נגלה, ויתירו ע"י אכילת בשר בחלב בזמן הזה

נאמר כמה מילים לכבוד השמחה הגדולה על מה שאברכי כוללינו יו"ד, סיימו הלכות בשר בחלב ולהיבחן אצל הרבנים, ועל התחלת לימוד הלכות תערוכות.

הנה בענין איסור אכילת בשר בחלב יש כמה טעמים בראשונים, אבל הטעם האמיתי אין אנחנו משיגים, והוא אחד מחוקי התורה שא"א להשיג ולהבין טעמו האמיתי.

ויש שמסבירים טעם האיסור, כי בשר וחלב הם שני כוחות נפרדים, ואסור לערב ביניהם, וזהו ג"כ הענין של הלכות תערוכות איסור והיתר, והוא אחד מהיסודות של הבריאה שלא לערב ב' כוחות, דהרי מצינו ג"כ בתורה בחטא של עץ הדעת שהתערבו שני הכוחות טוב ורע, שהשי"ת צווה לאדה"ר שלא יאכל מעץ הדעת טוב ורע, וכשעבר על ציוויו ואכל מעה"ד עירב בכל הבריאה כולה טוב ברע. וזהו כל העבודה של בני ישראל להפריד את הרע מהטוב כמבואר בארוכה בכתבי מרן האר"י הקדוש. והגם שבשר וחלב אין בהם רע, כי הרי שניהם דברים כשרים, מ"מ גילה הכתוב דכשמערבים אותם יחד נעשה בהם איסור חנין בחינת רע. נמצא שלא בכל דבר יכולים לערבם יחד, כי כל דבר יש לו שורש, ואין לערבו עם שורש אחר כשעטנו וכלאים ועוד.

ומסופר על דו"ז רביה"ק **מהרצ"ה מזידיטשוב** זיע"א, שבעל **החווה דעת** הגאון רבי יעקב מליסא זצ"ל שאל אותו על **תיקו"ז** (דף ל. תיקון יד) אחד מוקשה, וביקש ממנו שיענה לו רק עפ"י תורת הנגלה, כי הרי ידוע שהזידיטושבער עיקר עיסוקו היה בתורת הנסתר, והוא מה דאיתא שם שדרשו שם החכמים סמוכים הפסוק 'ראשית בכורי אדמתך תביא בית הוי"ה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו' (שמות כג יט), עפ"י תורת הקבלה, ואח"כ כתוב שם, וז"ל: וסמיך ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו, מאי האי לגבי האי, קם רבי שמעון על רגליו, פתח בקלא סגיא ואמר, אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמארך,

נטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו ז"ע

וְנַתַּתִּי דְבָרֵי דְבִי וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֵת כֹּל אֲשֶׁר אֶעֱנֶנּוּ (דברים יח יח).

מבלי ניד עפעף הנה מקבלה תכף ומיד. אלא תנאי הנה כי אם רוצה לעבד בזה העבודת אֲזִי גם בשבת מכרח לעבד, ותנאי זה הניאָהוּ מלקבל את הפקידות. מטעם שְׁהִיּוֹת כִּי עֲתִיד הוּא לְהוֹר לירושלים ואין יוכל להיות מוסב על שְׁלַחְנוּ שֶׁל רַבִּי דָּוִד בְּזֶמַן שְׁכַבֵּי דָּוִד יוֹדַע שֶׁהוּא חָלַל שֶׁבֶת בְּאַמְרִיקָא.

או אֲזִי הִבֵּינוּ הִפֵּל אִיךְ הִתְקַרְבוּת פְּעֻלָּה עֲלֵינוּ אֲפִלּוּ בְּעֵת הַיּוֹת אֲלֵפֵי פְּרָסָאוֹת רְחוֹק הַיָּמִינוּ.

מתוך הספר על תולדות חיי העתיד לראות

אור בקרוב. מוגש לרגל יומא דהילולא של הרה"ק מלעלוב זיע"ה אלול תרע"ח.

אֲשֶׁכְּנֹא. בְּאַמְרָא לֹא יִכְלְנוּ לְסַבֵּל זֹאת בְּרוּחָנוּ, אֲבָל חֲלִילָה וְחַס לֹא הֶעֱלֵינוּ עַד שֶׁפָּתִינוּ אִיזֵה הֶעֱרָה קֶלֶה בְּנִדּוֹן זֶה.

אֲבָל לְאַחַר זֶמַן זְמַנִּים הִבֵּינוּ כֹּל אֲנִישׁ כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרַצְיָא עָשָׂה כֹּל מִינֵי הַשְּׁתַּלְּחוֹת וְהַפְּעֻלוֹת וּבְלִבָּד שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה הִנֵּה דְבוּק וּמְקַשֵּׁר בּוֹ, וּבְזֶה הִנֵּה מְקַשֵּׁר עִם הַתְּהֻדוֹת בְּלֶה פְּשִׁטוּ כְּמִשְׁמַעוּ.

הָאִישׁ הַזֶּה בְּעֶצְמוֹ סִפֵּר זֹאת: הוּא נָסַע לְאַמְרִיקָא, הוּא הִנֵּה זָרִיז וּמְמַלַּח, פִּקֵּחַ וּבֵר דַּעַת לְהַפְּלִיא וּבַעַל שְׁכֻנּוּעַ. בְּאַמְרִיקָא רָצָו לְתַן לוֹ פְּקִידוֹת בְּמִשְׁכַּרְתָּ גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אֲשֶׁר פְּקִידוֹת גְּבוּהָהּ זֹו הִנֵּה בְּנִדְאֵי מוֹשְׁקֵת אוֹתוֹ בְּכָל לַב וּנְפֻשׁ,

מְעֻשָׂה נוֹכָח סִפֵּר רַבְּנוּ הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי יִשְׂרָאֵל יִצְחָק הַלּוֹי בְּזִמְנָא זִי"ע על כוּחוֹ וּקְדוּשָׁתוֹ שֶׁל רַבּוֹ הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי דָּוִד צְבִי שְׁלֹמֶה מְלַעְלוֹב זִי"ע, שֶׁהִנֵּה עַד לָהּ: פִּעַם אַחַת וְשִׁבְתִּי בְּלִיל שֶׁבֶת אֲצֵל הַרְדַּצְיָא בְּעֵת עֲרִיכַת שְׁלַחְנוּ הַקְּדוֹשׁ. הֵייתִי אֲנִי עִם הֶרֶב הַצַּדִּיק רַבִּי מִתְּהִירוֹ דְּיִטְשׁ זְצ"ל וְעוֹד פִּמָּה וְכַמָּה אֲנָשִׁים, וּבִינֵיהֶם הִנֵּה אִישׁ אֶחָד מְפָרְסֵם בְּיוֹתֵר, וְהִנֵּה הַרְדַּצְיָא מְדַבֵּר עִמּוֹ בְּשִׁפְתַי עֲרַבִית, זְמַן רַב בְּיוֹתֵר.

בְּנִדְאֵי הִנֵּה עֲנִין זֶה לָנוּ לְמַכַּת רוּחַ, אִישׁ כְּמוֹהוּ, בְּשִׁלְחוֹן שֶׁל שֶׁבֶת קִדְשׁ שְׁמֵדְבַר זְמַן רַב כֹּל כֵּן בְּשִׁפְתַי זָרְהָ, עֲרַבִית, לְשׁוֹן נְכָרִים עִם אִישׁ יְהוּדִי